

YEŞİL BÜLTEN

EĞİTİM VE EKONOMİK
ARAŞTIRMALAR ŞUBESİ
EYLÜL 2024

EYLÜL AYI

YEŞİL HABERLER BÜLTENİ

- PwC tarafından “Yeşil Dönüşümde Yol Almak: Küresel Zorluklar ve Stratejik Seçimler” raporu yayımlandı. Raporda, 2015 yılında kabul edilen Paris Anlaşması ile, iklim değişikliği ile mücadelenin küresel gündemin ön sıralarına taşındığı ve Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri gibi önde gelen küresel aktörlerin, emisyon azaltımı ve sürdürülebilir ekonomik modelleri teşvik etmeye yönelik önemli politika girişimlerinde bulunduğu belirtilirken, emisyon azaltımına yönelik küresel çabaların önünde önemli engeller bulunduğu, düşük karbonlu ekonomik modellere geçişin hızlı ve yaygın dönüşümünün, birkaç on yıl içinde kademeli olarak ilerleyeceği vurgulanmaktadır. Rapora göre, yıllara yayılan geçiş sürecinin karmaşık ortamında, özel sektör şirketleri yalnızca kâr etme hedeflerinin ötesine geçmek, çevresel etkileri yönetmek ve iklim odaklı bir dünyada rekabet avantajlarını korumak için kritik kararlar almak durumundadır. Belirsizliklerle dolu bu yeşil dönüşüm sürecinde, şirketler iki ana yaklaşım benimseme seçeneğiyle karşı karşıyadır: "**Yeşil Öncüler**", yenilikçi çözümler ve teknolojilerle emisyon azaltımına öncülük ederek fırsatları yakalamayı hedeflerken, "**Karbon Oyuncuları**", mevcut operasyonel modelleri optimize ederek bekle-gör stratejisini benimsemektedir. Her iki yaklaşım da kendine özgü riskler ve mükafatlar içermektedir. Temel engeller arasında emisyon azaltımı ile ilgili yüksek maliyetler, kritik yeşil teknolojilerin geliştirme süreci ve küresel olarak daha kapsamlı ve uygulanabilir düzenleyici çerçevelere duyulan ihtiyaç yer almaktadır. Ayrıca, yatırımların önündeki engeller ve toplumsal farkındalığın az olması hem küresel hem de yerel seviyede belirlenen iddialı hedeflere ulaşılmasını zorlaştırmaktadır. [Ayrıntılar...](#)
- BloombergNEF tarafından yayımlanan rapora göre, 2023 yılında dünyadaki elektrik üretiminin yüzde 40'ından fazlası sıfır karbon teknolojileri ile gerçekleştirildi. Raporda, yenilenebilir enerji kaynaklarının, küresel elektrik üretiminin yüzde 17'sini oluşturduğu belirtiliyor. Güneş ve rüzgâr enerjisi ise yenilenebilir kaynaklar arasında en hızlı büyüyenler arasında yer alıyor. Hidroelektrik ve nükleer enerji ise dünya genelindeki toplam elektrik üretiminin yüzde 24'ünü oluşturdu. Böylece toplamda sıfır karbon teknolojilerinin payı yüzde 41'e ulaşmış oldu. Kömür ve doğalgaz gibi fosil yakıtlar halen yüzde 57'lik büyük bir paya sahip olsa da yenilenebilir enerjinin hızla büyümesi dikkat çekiyor. 2023 yılında eklenen yeni enerji kapasitesinin yüzde 90'ından fazlası rüzgâr ve güneş enerjisinden elde edildi. [Ayrıntılar...](#)
- BRICS ülkeleri, karbon piyasalarında iş birliğini güçlendirmek ve küresel iklim politikalarında daha etkin bir rol oynamak amacıyla anlaşma imzaladı. İmzalanan anlaşma, iklim değişikliğiyle mücadelede azaltma, uyum, fonlama ve araştırma gibi birden fazla yönü ele alan daha geniş bir iklim eylemi çerçevesinin tamamlayıcı bir belgesi olarak ortaya çıkmaktadır. Anlaşma ile karbon ticareti altyapısının, metodolojilerin ve doğrulama/onaylama süreçlerinin ele alınması hedeflenmektedir. [Ayrıntılar...](#)

- 22 Eylül 2024 tarihinde gerçekleşen “Gelecek Zirvesi”nde dünya liderleri, Küresel Dijital Sözleşme ve Gelecek Nesiller Bildirgesi'ni içeren Gelecek Pakt'ını kabul ettiler. Paktın kabulü, ülkelerin Birleşmiş Milletler'in merkezinde olduğu uluslararası bir sisteme bağlı olduklarını göstermektedir. Liderler, vaatlerini yerine getirebilecek, bugünün dünyasını daha iyi temsil eden ve hükümetlerin, sivil toplumun ve diğer kilit ortakların katılımından ve uzmanlığından yararlanan çok taraflılığın net bir vizyonunu ortaya koydular. Pakt, uzun yıllardır hem yeni alanları hem de on yıllardır üzerinde anlaşma sağlanamayan konuları kapsayan en kapsamlı uluslararası Birleşmiş Milletler anlaşmasıdır. Pakt, uluslararası kurumların, yaratıldıkları zamandan bu yana dramatik bir şekilde değişen bir dünya karşısında teslim olabilmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Pakt, barış ve güvenlik, sürdürülebilir kalkınma, iklim değişikliği, dijital iş birliği, insan hakları, cinsiyet, gençlik ve gelecek nesiller ve küresel yönetişimin dönüşümü dahil olmak üzere çok çeşitli konuları kapsamaktadır. [Ayrıntılar...](#)
- Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) tarafından “Durum Değerlendirmesinden Harekete Geçmeye: COP28 Enerji Hedefleri Nasıl Uygulanmalı” başlıklı rapor yayımlandı. COP28’de 200 ülkenin üzerinde anlaştığı hedefler arasında 2050 yılına kadar enerji sektöründe net sıfır emisyona ulaşmak, fosil yakıtlardan uzaklaşmak, 2030 yılına kadar küresel yenilenebilir enerji kapasitesini üç katına çıkarmak, enerji verimliliği iyileştirme oranlarını iki katına çıkarmak ve diğer düşük emisyonlu teknolojilerin dağıtımını hızlandırmak yer alıyor. Rapor, bu hedeflerin tam olarak uygulanması durumunda küresel enerji sistemi ve emisyonlar üzerindeki potansiyel etkisini inceliyor. Bu hedeflerin yerel enerji politikalarına dönüştürülmesinin önemini vurguluyor. Rapor ayrıca temiz enerji yatırımadaki zorlukları, bir sonraki ulusal emisyon hedef turunun kritik rolünü ve COP28 hedeflerinin uygulanmasını yönlendirmede sürekli çok taraflı iş birliğinin önemini ele alıyor. Raporda, küresel yenilenebilir enerji kapasitesini üç katına çıkarma hedefinin uygun ekonomik koşullar ve güçlü politikalarla ulaşılabilir olduğu belirtiliyor. Ancak bu hedefe tam olarak ulaşmak ve tüm faydalarını görmek için ülkelerin 2030’a kadar toplam 25 milyon kilometre elektrik şebekesi inşa etmesi ve mevcut altyapıyı güçlendirmesi gerekiyor. Ayrıca, bu hedeflerin tam anlamıyla hayata geçirilmesi, 2030 yılına kadar küresel emisyonların 10 milyar ton azalmasına katkı sağlayabileceği belirtiliyor. [Ayrıntılar...](#)
- Avrupa Komisyonu tarafından AB'ye ithalat yapan firmaların mallarının geçiş sürecinde Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) kapsamına girip girmediğini belirleyebilmeleri için SKDM değerlendirme aracı sunulmuştur. Avrupa Komisyonu tarafından sunulan öz değerlendirme aracı, 31 Aralık 2025'e kadar SKDM uyumluluğunu desteklemektedir. [Ayrıntılar...](#)
- Çin Devlet Konseyi Bilgi Ofisi tarafından yayımlanan beyaz bültende, Çin'in yeşil enerji gelişiminin küresel enerji dönüşümünde itici bir güç haline geldiği, küresel enflasyon baskılarını önemli ölçüde hafiflettiği ve iklim değişikliğiyle mücadele ettiği belirtildi. Çin'in Enerji Dönüşümü başlıklı raporda, yenilenebilir enerji üretim kapasitesinde dünyada ilk sırada olan Çin'in, 2013'ten bu yana küresel yenilenebilir enerji kapasitesine yapılan yıllık eklemelerin %40'ından fazlasını gerçekleştirdiği, yeni

eklenen kapasitenin 2023'te dünya toplamının yarısından fazlasını oluşturduğu vurgulandı. 2014'ten 2023'e kadar küresel enerji tüketiminde fosil olmayan yakıtların payı %13,6'dan %18,5'e yükselirken artışın %45,2'sini Çin oluşturdu. Çin, temmuz ayı sonuna kadar 1.206 GW rüzgar ve güneş enerjisi kapasitesi kurarak 2030 için belirlenen 1.200 GW ulusal hedefi 6 yıl önce aşmış oldu. Söz konusu raporda, Çin'in günümüzde yeşil enerji projelerinde yüzden fazla ülke ve bölgeyle iş birliği yaptığı belirtildi. Çin'in, 676 milyar dolar yatırım bedeline ulaşarak enerji dönüşümünde dünyanın en büyük yatırımcısı olacağı vurgulanıyor. [Ayrıntılar...](#)

- SHURA Enerji Dönüşümü Merkezi tarafından “Net Sıfır 2053: Türkiye'de Karbonsuz Enerjiye Geçişin Sosyoekonomik Etkileri” raporu hazırlandı. Rapor, Türkiye'nin karbonsuz enerjiye geçişinin ekonomik ve sosyal etkilerini detaylı şekilde analiz ediyor. Türkiye için öngörülen net sıfır yol haritası, sadece enerji sisteminde değil, aynı zamanda sanayi yapısında ve ulaşım modlarında da büyük bir dönüşüm anlamına gelmektedir. Enerji dönüşümü yatırımları için orta-uzun vadeli döner finansmanın kullanılması, enerji dönüşümü yatırımlarının diğer sektörlerdeki yatırımları dışlamasını (crowding out) önleyerek, GSYİH ve istihdam üzerindeki olumlu etkileri artıracaktır. Finansmana erişim, enerji dönüşümünün sağladığı faydaların azami düzeye çıkarılmasında kilit bir unsur olacaktır. Rapora göre, fosil yakıt temelli sanayi dallarında yaşanacak kayıplar, temiz enerji kaynaklı üretim artışlarıyla büyük ölçüde dengelenecek. Enerji ithalatına bağımlılığın azalması, dış ticaret dengesine pozitif etki yapacak. Enerji dönüşümünün sağlayacağı faydalar, maliyetlerin iki katı olarak öngörülüyor. 2021-2055 döneminde yıllık ortalama maliyetin 26 milyar dolar, yıllık ortalama faydaların ise 51,4 milyar dolar seviyesinde olması bekleniyor. [Ayrıntılar...](#)
- Mısır, Şarm El-Şeyh'teki 27. BM İklim Değişikliği Konferansı'ndan (COP27) bu yana karbon piyasasındaki ilerlemeyi sürdürüyor. Mısır Borsası (EGX) içinde gönüllü bir karbon piyasası platformu için zemin hazırlayan 2022 tarihli 4664 sayılı Başbakanlık Kararnamesi ile başlayan süreç Mısır Finansal Düzenleme Kurumu'nun (FRA), karbon emisyonu azaltım sertifikalarının (CER) akreditasyonu, düzenlenmesi, listelenmesi, listeden çıkarılması ve ticareti için bir çerçeve oluşturmasıyla ivme kazandı. 13 Ağustos 2024'te FRA, resmen gönüllü karbon piyasasını başlattı. Bu gelişmeler, Mısır'ın sürdürülebilir kalkınmaya yönelik düzenlemeleri ile Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da emisyon (karbon) ticareti pazarına liderlik etme isteğini gösteriyor. [Ayrıntılar...](#)
- İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından “Yeşil Taksonomi Yönetmeliği” taslağı açıklandı. Sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu ekonomik faaliyetlerin desteklenmesi, sürdürülebilir yatırımlara finansman akışının teşvik edilmesi ve piyasada yeşile boyamanın önlenmesi amacıyla hazırlanan Türkiye Yeşil Taksonomisinin usul ve esaslarını düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları kapsamında sürdürülebilirlik raporlaması yapmak zorunda olan kurum ve kuruluşların Türkiye Yeşil Taksonomi kapsamındaki ekonomik faaliyetleri, uygulama şartları, teknik tarama kriterleri, raporlama ve doğrulama işlemleri ve kullanılacak olan Çevrimiçi Taksonomi Yönetim Sistemine ilişkin konulara yer verilmiştir. Türkiye Yeşil Taksonomi Yönetmeliği Taslağı'nda çevresel hedefler olarak sera gazı emisyonlarının azaltımı, iklim değişikliğine uyum, su ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı

ve korunması, döngüsel ekonomiye geçiş, kirliliğin önlenmesi ve kontrolü, biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ile restorasyonu belirlenmiştir. Geçiş maddesi olarak raporlamadan sorumlu kurum ve kuruluşlar, 31 Aralık 2026 tarihine kadar gönüllülük esasına dayalı olarak her yıl Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlaması ile birlikte bir önceki yılda yürüttükleri uygun ekonomik faaliyetlerini beyan edebileceği belirtilmiştir. 1 Ocak 2027 tarihinden itibaren raporlamanın zorunlu tutulacağı bildirilmiştir. [Ayrıntılar...](#)